

ODLUKA

**USTAVNOG SUDA REPUBLIKE CRNE GORE KOJOM SE ODBIJA USTAVNA
ŽALBA, PODNESENA PROTIV ODLUKE O RASPISIVANJU IZBORA ZA
ODBORNIKE SKUPŠTINE GRADSKJE OPŠTINE GOLUBOVCI ("SLUŽBENI
LIST REPUBLIKE CRNE GORE - OPŠTINSKI PROPISI", BR. 38/06), KOJU JE
DONIO GRADONAČELNIK GLAVNOG GRADA - PODGORICA, DANA 2.
OKTOBRA 2006. GODINE**

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 077/06 od 18.12.2006)

Odluka Ustavnog suda Republike Crne Gore kojom se odbija ustavna žalba, podnesena protiv Odluke o raspisivanju izbora za odbornike Skupštine Gradske opštine Golubovci ("Službeni list Republike Crne Gore - opštinski propisi", br. 38/06), koju je donio Gradonačelnik Glavnog grada - Podgorica, dana 2. oktobra 2006. godine.

Ustavni sud Republike Crne Gore, u sastavu: predsjednik dr Mladen Vukčević i sudije -Veselin Racković, Fetija Mededović, Desanka Lopičić i Zoran Smolović, na osnovu odredaba člana 113 stav 1 tačka 4 Ustava Republike Crne Gore i člana 56 tačka 9 Zakona o Ustavnom sudu Republike Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 21/93), na sjednici od 20. novembra 2006. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba, podnesena protiv Odluke o raspisivanju izbora za odbornike Skupštine Gradske opštine Golubovci ("Službeni list Republike Crne Gore - opštinski propisi", br. 38/06), koju je donio Gradonačelnik Glavnog grada - Podgorica, dana 2. oktobra 2006. godine.

Obrazloženje

Srđan Raičević, iz Podgorice - Mataguži i Milan Knežević, iz Podgorice - Mojanovići, podnijeli su ustavnu žalbu protiv Odluke, označene u izreci, jer smatraju da Gradonačelnik Glavnog grada nije imao zakonsko ovlaštenje za donošenje osporene Odluke i da im je tom odlukom kao izabranim odbornicima Skupštine Gradske opštine Golubovci povrijeđeno Ustavom zagarantovano biračko pravo i pravo na ostvarivanje lokalne samouprave.

U odgovoru Gradonačelnika, osporavaju se navodi podnosilaca ustavne žalbe i ističe da je osporena Odluka donijeta na osnovu i u skladu sa Ustavom i zakonom.

Osporenim Odlukom određen je dan održavanja izbora za odbornike Skupštine Gradske opštine Golubovci, rokovi za dostavljanje izbornih lista za odbornike i za sprovođenje izbornih radnji, prestanak izborne propagande, kao i da Odluka stupa na snagu danom donošenja i da će se objaviti u "Službenom listu Republike Crne Gore - opštinski propisi".

Ustavom Republike Crne Gore propisano je: da suverenost pripada građanima i da građani ostvaruju vlast neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika (član 2 st. 2 i 3); da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju način ostvarivanja sloboda i prava ako je to neophodno za njihovo ostvarivanje i sistem lokalne samouprave (član 12. tač. 1. i 3.); da građanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran, da se biračko pravo ostvaruje na izborima i da je biračko pravo opšte i jednako (član 32 st. 1, 2 i 3); da se jamči pravo na lokalnu samoupravu i da građani u lokalnoj samoupravi odlučuju neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika o određenim javnim i drugim poslovima od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo (član 66. st. 1. i 3.) i da Ustavni sud odlučuje u ustavnim žalbama zbog povrede pojedinačnim aktom ili radnjom sloboda i prava čovjeka i građanina, utvrđenih Ustavom, kad takva zaštita nije u nadležnosti Saveznog Ustavnog suda i kada nije predviđena druga sudska zaštita (član 113. stav 1. tačka 4.).

Zakonom o Ustavnom sudu Republike Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 21/93) propisano je: da ustavnu žalbu može podnijeti svako lice koje smatra da mu je pojedinačnim aktom ili radnjom sudskih, upravnih i drugih državnih organa ili preduzeća i organizacija koji vrše javna ovlaštenja povrijeđena sloboda ili pravo čovjeka i građanina utvrđeno Ustavom Republike Crne Gore, kad takva zaštita nije u nadležnosti Saveznog Ustavnog suda i kada nije predviđena druga sudska zaštita i da ustavnu žalbu u ime lica iz stava 1. ovog člana može podnijeti udruženje građana ili drugo pravno lice koje po svojim pravilima ima zadatak da štiti slobode i prava građana čija se zaštita traži pred Ustavnim sudom (član 32) i da se ustavna žalba može podnijeti u roku od 60 dana od dana

dostavljanja pojedinačnog akta, odnosno od dana prestanka radnje, kojima je povrijeđena sloboda ili pravo utvrđeno Ustavom Republike Crne Gore (član 33. stav 1.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 42/03, 28/04, 75/05 i 13/06) propisano je da se lokalna samouprava ostvaruje u opštini, glavnom gradu i prestonici (član 2); da su organi opštine skupština opštine i predsjednik opštine, da je skupština predstavnički organ građana opštine i da je predsjednik opštine izvršni organ opštine (član 41); da izbore za skupštinu raspisuje predsjednik opštine (član 42 stav 1); da građani biraju skupštinu i predsjednika opštine na osnovu slobodnog, opšteg, jednakog i neposrednog biračkog prava, u skladu sa zakonom (član 43) i da konstitutivna sjednica skupštine opštine, izabranu po odredbama ovog zakona, saziva dosadašnji predsjednik opštine, u roku od 15 dana od dana izbora odbornika (član 149 stav 2).

Zakonom o glavnom gradu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 65/05) propisano je da se ovim zakonom uređuje način ostvarivanja lokalne samouprave u Podgorici kao Glavnom gradu i administrativnom centru Republike Crne Gore (član 1); da se na pitanja ostvarivanja lokalne samouprave u Glavnom gradu koja nijesu posebno uređena ovim zakonom primjenjuje Zakon o lokalnoj samoupravi (član 3); da su organi Glavnog grada Skupština Glavnog grada (u daljem tekstu: Skupština) i gradonačelnik Glavnog grada (član 11); da je gradonačelnik izvršni organ Glavnog grada (član 15 stav 1); da pored poslova utvrđenih zakonom za predsjednika opštine, gradonačelnik obavlja i sljedeće poslove: vrši druge poslove utvrđene zakonom, statutom Glavnog grada i drugim aktima (član 16 stav 1 tačka 4); da su gradske opštine: Gradska Opština Golubovci i Gradska Opština Tuzi (član 19); da skupštinu gradske opštine biraju građani gradske opštine na osnovu slobodnog, opšteg, jednakog i neposrednog biračkog prava, u skladu sa zakonom (član 28 stav 1); i da će se odredbe ovog zakona koje se odnose na izbor organa Glavnog grada i organa gradskih opština primjenjivati od sprovođenja prvih narednih izbora za odbornike u Skupštinu i izbora gradonačelnika, u skladu sa zakonom i da se na izbor odbornika skupštine gradske opštine shodno primjenjuju odredbe Zakona o izboru odbornika i poslanika (član 52 st. 1 i 2).

Zakonom o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 4/98, 17/98, 14/2000, 9/2001, 41/2002 i 46/2002), propisano je da mandat odbornika, odnosno poslanika traje četiri godine (član 5. stav 1); da izbore za odbornike i poslanike raspisuje predsjednik Republike Crne Gore, da se odlukom o raspisivanju izbora utvrđuju rokovi za sprovođenje izbornih radnji propisanih ovim zakonom i određuje dan održavanja izbora i da se odluka o raspisivanju izbora objavljuje u "Službenom listu Republike Crne Gore" (član 13) i da danom potvrđivanja mandata odbornika, odnosno poslanika novog saziva prestaje mandat odbornika, odnosno poslanika prethodnog saziva i da se potvrđivanje mandata vrši u roku od 15 dana od dana održavanja izbora (član 14 st. 3 i 4).

Iz citiranih odredaba Ustava, proizilazi da Republika u skladu sa Ustavom uređuje način ostvarivanja sloboda i prava građana, pa i biračkog prava, da je biračko pravo opšte i jednako, da se ostvaruje na izborima i da građanin Crne Gore, koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran, a iz odredaba čl. 10 i 14 Zakona o izboru odbornika i poslanika, proizilazi da biračko pravo, u smislu ovog zakona, obuhvata prava građana da biraju i da budu birani, da kandiduju i da budu kandidovani, da raspolazu drugim pravima koja su predviđena ovim zakonom i da se potvrđivanje mandata vrši u roku od 15 dana od dana održavanja izbora. Nadalje, iz odredbe člana 149 Zakona o lokalnoj samoupravi proizilazi da konstitutivnu sjednicu skupštine opštine, izabranu po odredbama ovog zakona, saziva dosadašnji predsjednik opštine, u roku od 15 dana od dana izbora odbornika.

Iz ustavnog načela da suverenost pripada građanima, da građani vlast vrše neposredno ili preko slobodno izabranih predstavnika i da se ne može uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana, proizilazi da građani imaju izvornu suverenost, a Skupština Republike Crne Gore, odnosno skupština opštine izvedenu i da takvu suverenost ona dobija na slobodno sprovedenim izborima.

Donošenjem osporene Odluke, kojom su raspisani izbori za Skupštinu gradske opštine Golubovci, po ocjeni Suda, nije povrijeđeno ni jedno Ustavom zajamčeno pravo, pa ni biračko pravo, kao ni pravo na lokalnu samoupravu.

Ustavno određenje da građani u lokalnoj samoupravi odlučuju neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika i zakonsko određenje da je skupština gradske opštine predstavnički organ građana gradske opštine, podrazumijeva obavezu odbornika izabranih na osnovu slobodnog, opšteg, jednakog i neposrednog biračkog prava, da kao predstavnici građana koji su im ukazali povjerenje, u skupštini odlučuju o poslovima od njihovog neposrednog interesa. Pravo na lokalnu samoupravu ostvaruje se preko demokratski izabranih organa, preko odbornika skupštine gradske opštine, međutim, to pravo građana ne smije biti ograničeno nekonstituisanjem skupštine. Nasuprot tome, u konkretnom slučaju podnosioci ustavne žalbe kao i oni odbornici koji nijesu prisustvovali konstitutivnoj skupštini, zloupotrijebili su ovo pravo, jer su svojom radnjom, odnosno nedolaskom na zakazanu sjednicu svjesno onemogućili konstituisanje skupštine, kao predstavničkog organa, građana u lokalnoj samoupravi.

Polazeći od odredbe člana 14 Zakona o izboru odbornika i poslanika, kojom je propisano da se potvrđivanje mandata vrši u roku od 15 dana od dana održavanja izbora, koja se u smislu člana 52 Zakona o Glavnom gradu shodno primjenjuje na izbor odbornika skupštine gradske opštine, kao i odredbe člana 149 Zakona o lokalnoj samoupravi, kojom je propisano da konstitutivnu sjednicu skupštine saziva dosadašnji predsjednik opštine u roku od

15 dana od dana izbora odbornika, proizilazi da je Gradonačelnik bio ovlašten za donošenje osporene odluke. Naime, u konkretnom slučaju zbog neodržavanja konstitutivne skupštine, bilo je nužno donošenje osporene Odluke kojom je omogućeno ostvarivanje biračkog prava i prava na lokalnu samoupravu, jer smisao ustavnog principa biračkog prava je da se svakom građaninu koji ima ovo pravo omogući da lično odlučuje o izboru organa vlasti, a ne samo da glasa. Dakle, donošenjem osporene Odluke o raspisivanju izbora za odbornike Skupštine Gradske opštine Golubovci, po ocjeni Suda, uvažava se Ustavom proklamovano načelo jednakosti i obezbjeđuje ostvarivanje prava na lokalnu samoupravu. Pri tome, osporenim Odlukom, po ocjeni Suda, nije povrijeđeno ni Ustavom zagarantovano biračko pravo podnosioca ustavne žalbe, jer se to pravo ostvaruje na izborima, a raspisivanjem izbora upravo se omogućava ostvarivanje biračkog prava kao jednog od temeljnih ustavnih prava.

Stoga, po ocjeni Suda, osporenim Odlukom nije povrijeđeno biračko pravo i pravo na lokalnu samoupravu, kao ni druge slobode i prava utvrđene Ustavom Republike Crne Gore.

Na osnovu iznijetih razloga odlučeno je kao u izreci.

Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 115 stav 1 i člana 116 stav 3 Ustava Republike Crne Gore.

U. br. 111/06

Podgorica, 20. novembar 2006. godine

Ustavni sud Republike Crne Gore

Predsjednik,

dr Mladen Vukčević, s.r.